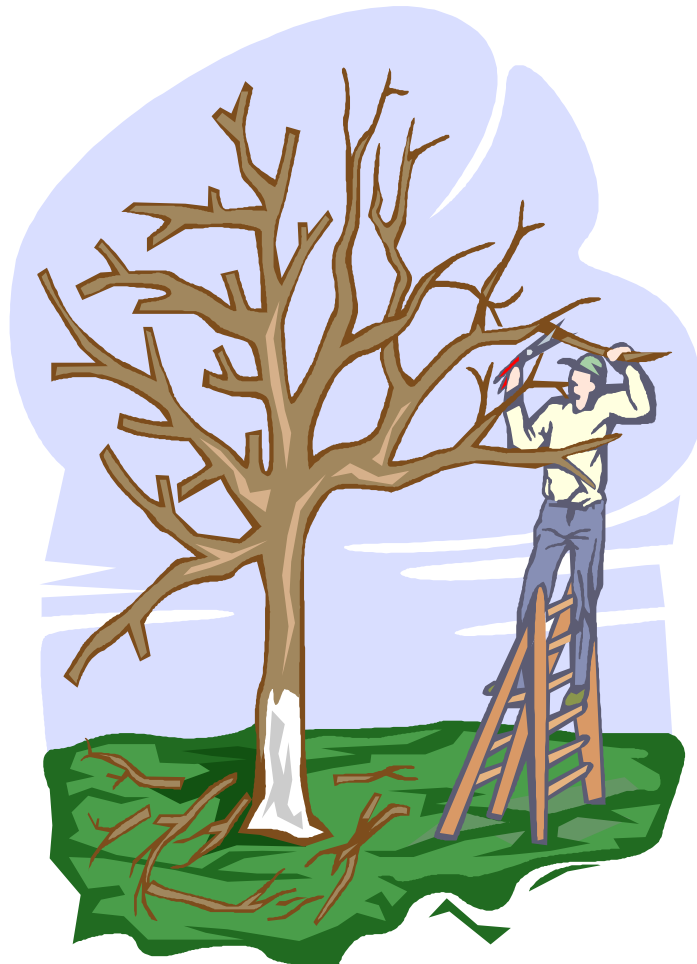

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหอมเกร็ด

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

กรมส่งเสริมการเกษตร

พ.ศ. 2551 - 2553

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 แผนพัฒนาการเกษตร

บทที่ 2 สภาพทั่วไปพื้นที่ฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

- ข้อมูลทางกายภาพ
- ข้อมูลทางด้านชีวภาพ
- ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ
- ข้อมูลทางด้านสังคม

บทที่ 3 แนวทางการพัฒนาการเกษตร

บทที่ 4 ปัญหาและแนวทางแก้ไข

บทที่ 5 แผนพัฒนาการเกษตร

บทที่ 1

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลหอมเกร็ด

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

หลักการและเหตุผล

ราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศไทยอาชีพเกษตรกรรม รัฐบาลจึงได้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาการเกษตร ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีทางการเกษตร การแปรรูปผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ความสำเร็จจะบรรลุได้ต้องได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรด้วยกัน โดยการประชุมร่วมกัน ระดมความคิดเห็นในการวางแผนแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ปรับกลยุทธ์ทางการตลาด มีการรวมกลุ่ม ร่วมทุนเพื่อผลประโยชน์ของเกษตรกรและชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนรู้จักวางแผนการพัฒนา แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ
2. เพื่อจัดทำแนวทางพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริหารจัดการทรัพยากรของเกษตรกรและชุมชน
3. เพื่อทราบระบบการผลิต การตลาด ของเกษตรกร
4. เพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน
5. เพื่อนำแนวทางทางพัฒนาการเกษตรไปเสนอเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนและเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้เอง
2. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น
3. เกษตรกรและชุมชนมีความสามัคคี

พื้นที่เป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่ตำบลหอมเกร็ด จำนวน 6 หมู่บ้าน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี 2551 - 2553

งบประมาณ

- กรมส่งเสริมการเกษตร
- กรมพัฒนาที่ดิน
- องค์การบริหารส่วนตำบลหอมเกร็ด
- กรมปศุสัตว์
- กรมประมง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

บทที่ 2

สภาพทั่วไปพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

1. ข้อมูลทางกายภาพ

ประวัติตำบลหอมเกร็ด

ตำบลหอมเกร็ดเป็นตำบลเก่าแก่ตำบลหนึ่งของอำเภอสามพราน แต่เดิมนั้นชื่อว่าตำบลบ้านไร่ซึ่งตั้งตามชื่อวัดแห่งหนึ่งในตำบล ช่วงเวลาต่อมาท่านอธิการรัฐได้ย้ายวัดมาตั้งทางทิศตะวันออกของวัดเดิม ติดกับแม่น้ำท่าจีน แล้วเปลี่ยนชื่อวัดเสียใหม่ว่า “วัดหอมกรุ่น” ซึ่งปรากฏว่าเมื่อเปลี่ยนชื่อวัดแล้วได้เกิดอภินิหารมากมายท่านพระครูไพศาลธรรมวาทิ (ห้อย) ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสองค์ต่อมา จึงเปลี่ยนชื่อวัดเสียใหม่อีกครั้งหนึ่งว่า “วัดหอมเกร็ด” ซึ่งต่อมาทางราชการก็ได้ใช้ชื่อวัดนี้มาเป็นชื่อของตำบล เรียกว่า ตำบลหอมเกร็ดมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้

1.1 ที่ตั้งอาณาเขตและการปกครอง

ตำบลหอมเกร็ดตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอสามพราน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 10 กิโลเมตร อยู่ในความปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหอมเกร็ด แบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านพริก
หมู่ที่ 2	บ้านบางพิบูล
หมู่ที่ 3	บ้านปลา
หมู่ที่ 4	บ้านหัวไทร
หมู่ที่ 5	บ้านบ่อทราย
หมู่ที่ 6	บ้านสะแกทอย

1.2 ตำบลหอมเกร็ดมีอาณาเขตติดต่อ ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	จดตำบลขุนแก้ว	อำเภอนครชัยศรี
	จดตำบลไทยवास	อำเภอนครชัยศรี
	จดตำบลมหาสวัสดิ์	อำเภอพุทธมณฑล
ทิศใต้	จดตำบลท่าตลาด	อำเภอสามพราน
	จดตำบลทรงคนอง	อำเภอสามพราน
ทิศตะวันออก	จดตำบลทรงคนอง	อำเภอสามพราน
ทิศตะวันตก	จดตำบลคลองใหม่	อำเภอสามพราน
	จดตำบลท่าตลาด	อำเภอสามพราน
	จดตำบลขุนแก้ว	อำเภอนครชัยศรี

1.3 เนื้อที่ถือครอง

มีพื้นที่ 13.85 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,660 ไร่ แยกเป็นพื้นที่การเกษตร 4,127 ไร่ ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ 4,533 ไร่

1.4 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลหอมเกร็ดเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำนครชัยศรีไหลผ่านตอนกลางของตำบลทำให้มีน้ำท่วมขังเป็นบางปี มีคลองย่อยต่างๆ ได้แก่ คลองวัดหอมเกร็ด คลองนา คลองมะยม คลองประชาอุทิศ 2 คลองยาว และ คลองคราม พื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

1.5 แหล่งน้ำธรรมชาติ

แม่น้ำ	1	สาย (ท่าจีน)
ลำคลอง	12	สาย

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

บ่อน้ำบาดาล	19	แห่ง
หอดังน้ำ คสล.	19	แห่ง

1.6 สาธารณูปโภค

ประปา	มีระบบประปาใช้ทั่วครัวเรือน คิดเป็น 100 %
ไฟฟ้า	มีใช้ทั่วครัวเรือน คิดเป็น 100 %
โทรศัพท์	มีโทรศัพท์สาธารณะ 43 แห่ง โทรศัพท์ที่ใช้ตามบ้าน ร้อยละ 60 %
ที่ทำการไปรษณีย์	เอกชน 1 แห่ง (ไม่มีของรัฐบาล)

1.7 เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมภายในตำบลหอมเกร็ด สะดวกทั้งทางน้ำและทางบก แต่ส่วนมากประชาชนจะใช้เส้นทางคมนาคมทางบกมากกว่าทางน้ำ เพราะรวดเร็วกว่า มีถนนสายสำคัญ ดังนี้

ถนนสายหลัก

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 338 (ถนนบรมราชชนนี) หรืออีกชื่อหนึ่งว่าถนน ปิ่นเกล้า – นครชัยศรี เชื่อมผ่านระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดนครปฐม
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3415 (ถนนพุทธมณฑลสาย 7) เชื่อมผ่านระหว่างถนนปิ่นเกล้า – นครชัยศรี กับถนนเพชรเกษม
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3236 แยกจากถนนพุทธมณฑลสาย 7 ดัดต่อไปยังอำเภอ นครชัยศรี

ถนนภายในหมู่บ้าน

- ถนนปฐมกัลยา เชื่อมระหว่างถนนบรมราชชนนีกับถนนพุทธมณฑลสาย 7 ผ่านหมู่ที่ 5 ตำบลหอมเกร็ด

- ถนนโยธาธิการ นฐ 2013 แยกจากถนนบรมราชชนนีข้ามคลองหอมเกร็ด ไปยังทำนน้ำลัดบางแทนและตำบลทรงคนอง
- ถนนโยธาธิการ นฐ 2007 ติดต่อไปยังตำบลทรงคนอง

1.8 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะทั่วไปของตำบลหอมเกร็ดอยู่ในเขตอิทธิพลของอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน มีฤดูฝนและฤดูร้อนเด่นชัด อุณหภูมิตลอดปีเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 21 C – 35 C

1.9 ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนตกเฉลี่ย 1,022 มิลลิเมตร /ปี โดยมีการกระจายตัวของฝนมากกว่า 120 มิลลิเมตร

1.10 ภัยธรรมชาติ

ตำบลหอมเกร็ดเป็นตำบลที่ติดแม่น้ำท่าจีน จึงมักจะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในฤดูฝนที่ตกหนักหรือน้ำไหลบ่า และน้ำทะเลหนุน มักเกิดปัญหาน้ำเค็มและน้ำเน่าเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม

1.11 กลุ่มชุดดิน

ตำบลหอมเกร็ดมีชุดทั้งหมด 5 ชุด ประกอบไปด้วย

1. ชุดดินบางเลน (Bl : Bang Len series) มีเนื้อที่ประมาณ 616 ไร่ เกิดจากตะกอนน้ำกร่อยที่ถูกพัดพามาทับถม สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะราบเรียบ มีความลาดชัน 0—1 % ดินชุดนี้เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ช้าตลอดทุกชั้น มีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ตามปกติแล้วระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่า 120 เซนติเมตร ในช่วงฤดูแล้ง

ดินบนลึกไม่เกิน 30 เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีเทาเข้มมาก ถึงดำ มีจุดประสีน้ำตาล เหลืองปนแดง ปฏิกริยาของดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.5—7.0 ดินล่างเนื้อดินเป็นดินเหนียวสีพื้นเป็นสีเทา จุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาของดินเป็นด่างปานกลาง มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 8.0 จะพบผลึกยิบซั่มช่วงต่อระหว่างดินบนและดินล่าง สำหรับในช่วงความลึก 120 - 160 เซนติเมตร ดินจะมีสีเทาเข้มหรือสีเข้มของเทาปนเขียว

จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีของตัวแทนดินชุดนี้ปรากฏว่า ดินตอนบนหนาประมาณ 30 เซนติเมตร มีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูงปานกลาง มีการอิมตัวด้วยเบสสูงมาก มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงมาก มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชค่อนข้างต่ำ และมีปริมาณธาตุแคลเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง ส่วนดินตอนล่างลึกตั้งแต่ 30 เซนติเมตรลงไปมีการอิมตัวด้วยเบสสูง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงมาก มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูงมาก กล่าวโดยสรุปแล้วดินชุดนี้มีปริมาณแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติสูง และมีสมบัติทางกายภาพเหมาะสมในการทำนาข้าว โดยทั่วไปแล้วดินชุดนี้ใช้ทำนาแบบนาหว่าน ได้ผลผลิต 40 - 50 ถังต่อไร่ แต่ถ้าป้อนกันไม่ให้น้ำท่วมได้ และเปลี่ยนวิธีมาทำนาคำแทน จะทำให้ผลผลิตสูงขึ้นกว่าเดิม

ดินชุดนี้ไม่เหมาะสมในการทำพืชไร่ เนื่องจากน้ำจากแม่น้ำท่วมถึงทุกปี

2. ชุดดินบาลเลนที่มีตะกอนทับถมผิวดิน (Bl-r : Pang Len over wash phase) มี

เนื้อที่ประมาณ 2,698 ไร่ เกิดจากตะกอนของลำน้ำทับอยู่บนตะกอนของน้ำกร่อย สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ 1 เปอร์เซ็นต์ ดินชุดนี้เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลวดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ช้า มีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ตามปกติแล้วระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า 120 เซนติเมตร ในช่วงฤดูแล้ง

ดินบนลึกเกิน 40 เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีเทาเข้ม ถึงสีเข้มของน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลเข้มหรือแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลาง ถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ 6.0—6.5 ดินล่างเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีเทา ถึงสีเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีอ่อนน้ำตาลปนเขียวมะกอก ปฏิกริยาของดินเป็นด่างอ่อนถึงด่างปานกลาง มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.5—8.0 ในชั้นที่มีความลึกต่ำกว่า 150 เซนติเมตร สีของดินจะมีสีเข้มของเทาปนเขียว และจะพบผลึกของยิบซั่ม

จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีของตัวแทนดินชุดนี้ปรากฏว่า ดินตอนบนหนาประมาณ 30 เซนติเมตร มีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูงปานกลาง มีการอิมตัวด้วยเบสสูงมาก มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงมาก มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชค่อนข้างต่ำ และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง ส่วนดินตอนล่างลึกตั้งแต่ 30 เซนติเมตรลงไปมีการอิมตัวด้วยเบสสูง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงมาก มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง กล่าวโดยสรุปแล้วดินชุดนี้มีปริมาณแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติสูง และมีสมบัติทางกายภาพเลว เนื่องจากดินเหนียวจัด

ดินชุดนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ทำนองเดียวกับดินชุดบางเลน

3. ชุดดินชนบุรี (Tb : Thon Buri series) มีเนื้อที่ประมาณ 2,502 ไร่ เกิดจากตะกอนลำน้ำที่พัด

พามาทับถม แล้วภายหลังถูกยกเป็นร่องเพื่อใช้ปลูกผักและทำสวนผลไม้สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะราบเรียบมีความลาดชันประมาณ 1% ดินชุดนี้เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างดี ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ดีปานกลาง มีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ตามปกติแล้วระดับน้ำใต้ดินลึกประมาณ 50—70 เซนติเมตร ตลอดปี

ดินบนลึกประมาณ 40—70 เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้งสีพื้นเป็นสีน้ำตาลมีจุดประสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดแก่ถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 - 6.5 ส่วนดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้งสีพื้นเป็นสีเทาหรือสีเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาของดินเป็นด่างปานกลางถึงเป็นด่างแก่ มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 8.0 - 8.5

จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีของตัวแทนดินชุดนี้ปรากฏว่า ดินตอนบนหนาประมาณ 30 เซนติเมตร มีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูงปานกลาง มีการอิมตัวด้วยเบสสูงมาก มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงมาก มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำปานกลาง และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง ส่วนดินตอนล่างลึกตั้งแต่ 30 เซนติเมตร ลงไป มีการอิมตัวด้วยเบสสูง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูง มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำปานกลาง และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูงมาก กล่าวโดยสรุปแล้วดินชุดนี้มีปริมาณแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติปานกลางและมีสมบัติทางกายภาพดี เนื่องจากการชุดดินยกร่องทำให้การเกาะตัวของดินไม่แน่นเกินไปการซึมของน้ำ และอากาศเป็นไปได้ค่อนข้างสะดวก

ดินชุดนี้ส่วนใหญ่เป็นดินที่ใช้ในการทำสวนผลไม้ และใช้ปลูกผักบางท้องที่ใช้ปลูกพืชไร่

4. ชุดดินบางกอก (Bk : Bangkok series) มีเนื้อที่ประมาณ 1,037 ไร่ เกิดจากที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง เกิดจากตะกอนน้ำทะเลและน้ำกร่อยที่มีอายุน้อย สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะเกือบราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ 1% ดินชุดนี้เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ช้า มีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ตามปกติแล้วระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่า 1.50 เมตร ในช่วงฤดูแล้ง

ดินบนลึกไม่เกิน 30 เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีพื้นเป็นสีเทาเข้มถึงสีเข้มของน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.0—7.0 ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีพื้นเป็นสีเทาถึงสีเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีอ่อนของน้ำตาลปนเขียวมะกอก ปฏิกิริยาของดินเป็นกลางถึงเป็นด่างอ่อน มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.0—7.5 ดินชั้นนี้จะพบสารพวกแมงกานีสและเหล็กจับกันเป็นก้อนสีดำ มีลักษณะอ่อนตัวหรือค่อนข้างแข็งปะปนอยู่ทั่วไป ในช่วงความลึกต่ำกว่า 125—150 เซนติเมตร ดินจะอ่อนมีสีเข้มของเขียวปนเทา

จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีของตัวแทนดินชุดนี้ปรากฏว่า ดินตอนบนหนาประมาณ 30 เซนติเมตร มีปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำปานกลาง มีการอิมตัวด้วยเบสสูง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงปานกลาง มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูงมาก ส่วนดินตอนล่างลึกตั้งแต่ 30 เซนติเมตร ลงไป มีการอิมตัวด้วยเบสสูง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกค่อนข้างสูง มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง กล่าวโดยสรุปแล้วดินชุดนี้มีปริมาณแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติค่อนข้างสูง และมีสมบัติทางกายภาพค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นเหนียวและมีการระบายน้ำเร็ว

ดินชุดนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนาข้าว โดยมากทำกันปีละครั้ง แต่อาจปลูกปีละสองครั้งได้ ถ้ามีน้ำพอ สำหรับพืชไร่ก็อาจจะปลูกได้แต่มีปัญหาด้านการระบายน้ำ

5. ชุดดินบางเขน (Bn : Bang Khen series) มีเนื้อที่ประมาณ 1,807 ไร่

เกิดจากตะกอนน้ำทะเล และน้ำกร่อยที่มีอายุน้อย สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ 1% ดินชุดนี้เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ช้าทุกชั้น มีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ตามปกติแล้วระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่า 1.50 เมตร ในช่วงฤดูแล้ง

ดินบนลึกไม่เกิน 30 เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีเทาเข้มมากถึงสีดำ มีจุดประสีน้ำตาลแก่ หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดปานกลาง ถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.0—6.5 ดินล่างเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีน้ำตาลปนเทา ถึงสีเทา มีจุดประสีเหลืองปนน้ำตาล และสีแดง ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดเล็กน้อย ถึงเป็นกลาง มีค่าของความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.5—7.0 จะพบผลึกของยิบซั่มส่วนบนของดินชั้นนี้

จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีของตัวแทนดินชุดนี้ปรากฏว่า ดินตอนบนหนาประมาณ 30 เซนติเมตร มีปริมาณอินทรีย์วัตถุปานกลาง มีการอิมตัวด้วยเบสปานกลาง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูง มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูงมาก ส่วนดินตอนล่างลึกตั้งแต่ 30 เซนติเมตร ลงไป มีการอิมตัวด้วยเบสสูง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงปานกลาง มีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำมาก และมีปริมาณธาตุโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง กล่าวโดย

สรุปแล้วดินชุดนี้มีปริมาณแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ และมีสมบัติทางกายภาพเลว เนื่องด้วยการระบายน้ำเร็ว และดินเหนียวจัด

ดินชุดนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนาแบบนาดำ ทำได้เพียงปีละครั้ง แต่ถ้ามีน้ำพอเพียงก็อาจจะทำได้ปีละ 2 ครั้ง ดินชุดนี้ไม่สำหรับปลูกพืชไร่ เนื่องจากน้ำท่วมถึงและการระบายน้ำไม่ดี ดินชุดนี้มีคุณสมบัติทางกายภาพเลว เนื่องด้วยเนื้อดินเหนียวและมีการระบายน้ำเร็ว

การใช้ดิน

ลักษณะดินของตำบลหอมเกร็ดเหมาะสมสำหรับการทำเกษตร เพราะดินชุดบางเลนเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว , ไม้ผล , พืชผัก ดินชุดบางเลนที่มีตะกอนทับถมเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว , ไม้ผล , พืชผัก ดินชุดชนบุรีเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว , ไม้ผล , พืชผัก

ตาราง ชุดดินกับการปลูกพืชของตำบลหอมเกร็ด

ดินชุดบางเลน	ดินชุดบางเลนที่มีตะกอนทับถม	ดินชุดชนบุรี	ดินชุดบางกอก	ดินชุดบางเขน
ข้าว , ไม้ผล , พืชผัก	ข้าว , ไม้ผล , พืชผัก	ข้าว , ไม้ผล , พืชผัก	ข้าว , ไม้ผล , พืชผัก	ข้าว , ไม้ผล , พืชผัก

แหล่งน้ำ

ธรรมชาติ ตำบลหอมเกร็ดเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนบนของตำบล และพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลอยู่ใกล้กับแม่น้ำ จึงมีลำคลองธรรมชาติอยู่ถึงจำนวน 11 คลอง จึงทำให้มีน้ำเพียงพอแก่การเกษตรและยังสามารถระบายน้ำออกจากนาและสวนได้สะดวกเมื่อเกิดฝนตกหนัก และสำหรับน้ำใต้ดินก็ไม่มีปัญหา แต่ปัจจุบันก็มีปัญหากับโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนที่ปล่อยน้ำเสียลงลำคลองเหมือนกัน

ภูมิอากาศ ลักษณะโดยทั่วไปของตำบลหอมเกร็ดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างร้อนเพราะอยู่ในเขตอิทธิพลของอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน มีฤดูร้อนและฤดูฝนเด่นชัดฝนจะตกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน อุณหภูมิตลอดปีเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 21 C - 35 C สำหรับปริมาณและการกระจายตัวของฝนมีปริมาณฝนตกเฉลี่ย 1,022 มิลลิเมตร โดยมีการกระจายตัวของฝนมากกว่า 120 มิลลิเมตร ในเดือนสิงหาคม กันยายน และตุลาคม ปริมาณฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายนส่วนมากเกษตรกรภายในตำบลหอมเกร็ดอาศัยน้ำจากการชลประทานเป็นหลักในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ภัยธรรมชาติ ในรอบตั้งแต่ปี 2530 - 2535 ที่ผ่านมามีภัยในตำบลหอมเกร็ดไม่ได้เกิดฝนแล้ง ถึงฝนแล้งก็มีน้ำชลประทานที่กรมชลประทานปล่อยมาให้ดินน้ำเต็ม ส่วนกรณีถ้ามีฝนตกหนักๆ หรือมีลมมรสุมพายุรวมทั้งมีน้ำทะเลหนุนก็จะทำให้น้ำท่วมได้ แต่เกษตรกรก็มีคันล้อมของสวนเพื่อช่วยป้องกันไม่ให้น้ำท่วมอยู่แล้ว

2. ข้อมูลทางชีวภาพ

พืช การปลูกพืชของเกษตรกรในตำบลหอมเกร็ดส่วนใหญ่จะทำแบบผสมผสานกล่าวโดยภายในสวนนั้นจะมีการปลูกพืชอยู่ 4—5 ชนิด เช่น คั้นล้อมของสวนก็จะปลูกมะพร้าวอ่อนและมะพร้าวแก่ ภายในร่องสวนก็จะปลูกส้มโอ เขมด้วยหมาก หรือปลูกมะม่วง ภายในร่องสวนก็เลี้ยงปลาควบไปด้วย ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวก็ทำการปลูกปีละ 2 ครั้ง ซึ่งเกษตรกรภายในตำบลหอมเกร็ดมีการปลูกข้าว , ส้มโอ , มะม่วง , มะพร้าวอ่อน , มะพร้าวแก่ , ฝรั่ง , มะนาว และกล้วยไม้

พันธุ์ที่ปลูกและการใช้เทคโนโลยีการเกษตรในการผลิต

กล้วยไม้

พันธุ์	สกุลหวาย และสกุลออซิเดียม
การขยายพันธุ์	ใช้หน่อและบันดา
การปลูก	ใช้หน่อและบันดา อัตรา 12,000 ต้น/ไร่
การใส่ปุ๋ย	ช่วงเล็กใช้ปุ๋ยเกรดสูตร 30-20-10 ช่วงใหญ่ใช้สูตร 20-20-20 และช่วงออกดอกใช้สูตร 10-40-10, 15-52-13 หรือ 10-20-30 โดยใช้อัตรา 30-40 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น 5-7 วัน/ครั้ง
ศัตรูพืช	โรคแอนแทรกคโนต, ราดำ, เพลี้ยไฟ, หนอนผีเสื้อ, แมลงวันคอกกล้วยไม้
การป้องกันกำจัด	สารเคมีที่ใช้ ไคเทนเอ็ม45 ไทเคนแอลเอ็ฟ ออร์โทไซค์ แคปแทน เมทโรมิล, ไชเปอร์เมทริน, ทวินไซค์, ฟอสซ์
ผลผลิต	ใช้ผลผลิตมากในช่วง มกราคม, กุมภาพันธ์, มีนาคม, และ กันยายน, ตุลาคม, พฤศจิกายนเฉลี่ย 60,000 - 80,000 ช่อ/ไร่/ปี
การขาย	บริษัทผู้ส่งออกมารับซื้อ โดยกำหนดดอกบานประมาณ 5 ดอก/1 ช่อ ราคาช่อละ 1 บาท ส่วนไม้ที่ตกเกรด เกษตรกรจะนำไปขายที่ปากคลองตลาด

มะม่วง

ฤดูปลูก	ช่วงต้นฤดูฝน
พันธุ์	ฟ้าลั่น เขียวเสวย น้ำดอกไม้ หนองแขง
การขยายพันธุ์	ตอนกิ่ง เมล็ด ต่อยอด
การปลูก	ปลูกร่องสวนและตามคันสวน โดยใช้กิ่งทาบ ระยะระหว่างต้น 4-5 เมตร
การใส่ปุ๋ย	ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ปุ๋ยคอกใส่ปีละ 1 ครั้ง
ศัตรูพืช	แมลงวันผลไม้ หนอนกัดกินใบ โรคแอนแทรกคโนส ราดำ เพลี้ยจักจั่น
การป้องกันกำจัด	ใช้สารเคมีพวก ไชเปอร์เมทริน ไคเมทโรเอท แคปแทน
ผลผลิต	เฉลี่ย 1,500 กก./ไร่/ปี
การขาย	ขายให้พ่อค้าท้องถิ่น ราคา 15-50 บาท (แล้วแต่ชนิดพันธุ์)

ฝรั่ง

พันธุ์	กลมสาเลี , เป็นสีทอง
การขยายพันธุ์	ตอนกิ่ง
การปลูก	ปลูกแบบขร่องสวน
การใส่ปุ๋ย	ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 - 15 , 16 - 16 - 16 , 13 - 13 - 21 และ ใช้ปุ๋ยคอกปีละ 1 – 2 ครั้ง
ศัตรูพืช	แมลงวันทองผลไม้ โรคฝรั่งตายต้น แอนแทรกโนส
การป้องกันกำจัด	ห่อผลด้วยถุงพลาสติก และใช้สารเคมีพวกไดเมทโทเอท ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 5,000 กก./ไร่/ปี
การปลูก	ปลูกตามคันร่องสวนและปลูกแบบขร่องสวน
การใส่ปุ๋ย	ปุ๋ยเคมีสูตร 15 -15 -15 , 12-24- 12 ใช้ในอัตรา 200- 400 กรัม /ต้น /ปี

มะพร้าวอ่อน

ฤดูปลูก	ช่วงต้นฤดูฝน
พันธุ์	หอมก้นจิบ , ผลกลม , น้ำหวาน
การขยายพันธุ์	เพาะผล โดยการคัดผลที่มาจากต้นที่ให้ผลผลิตสูง
การปลูก	ส่วนใหญ่ปลูกตามคันสวน ระยะระหว่างต้น 5-6 เมตร
การดูแลรักษา	ส่วนใหญ่ปล่อยตายธรรมชาติ
ผลผลิต	เฉลี่ย 3,500 กก./ไร่/ปี
การขาย	ขายพ่อท้องถิ่น ราคา 1.50-2.50 บาท (แล้วแต่ชนิดพันธุ์)

มะพร้าวใหญ่

พันธุ์	มะพร้าวใหญ่ โดยทำการคัดจาต้นที่ผลดก ผลโต เนื้อกล้ำหนา
การขยายพันธุ์	เพาะผล โดยการคัดผลที่มาจากต้นที่ให้ผลผลิตสูง
การปลูก	ส่วนใหญ่ปลูกตามคันล้อม ระยะระหว่างต้น 5-6 เมตร
การดูแลรักษา	ส่วนใหญ่ปล่อยตายธรรมชาติ แต่ที่ใช้ดินเลนจากการลอกท้องร่องสวนขึ้นกลบโคนต้น
ผลผลิต	เฉลี่ย 60 ผล / ต้น / ปี
การขาย	ขายพ่อท้องถิ่น ราคา 1.50-2.50 บาท (แล้วแต่ชนิดพันธุ์)

มะนาว

ฤดูปลูก	ช่วงต้นฤดูฝน
พันธุ์	มะนาวแป้น มะนาวหนัง
การขยายพันธุ์	ตอนกิ่ง
การปลูก	ปลูกร่องสวนใช้กิ่งพันธุ์ อัตรา 60-70 ต้น / ไร่ โดยปลูกร่องละ 1 แถว ระยะระหว่างต้น 3-4 เมตร
การใส่ปุ๋ย	ปุ๋ยเคมีสูตร 15 -15 -15 , 16- 16- 16 ปุ๋ยคอกใส่ปีละ 1 ครั้ง
ศัตรูพืช	โรคแคงเกอร์ หนอนชอนใบ
การป้องกันกำจัด	ใช้สารเคมีพวกไซเบอร์เมทิน เมทโซมิล คอปเปอร์ออกไซด์ คลอไรด์ แคลแทน
ผลผลิต	ให้ผลเฉลี่ย 80,000 - 12,000 ผล / ไร่ / ปี

การขาย ขายให้พ่อค้าท้องถิ่น ราคาเฉลี่ย 0.30 - 1.00 บาท / ผล

หมาก

พันธุ์ หมากเขียว

การขายพันธุ์ เพาะผล

การปลูก ปลูกแซมคู่กับส้มโอ

การใส่ปุ๋ย มีการใส่ปุ๋ยพร้อมกับการใส่ปุ๋ยส้มโอ

ผลผลิตเฉลี่ย ประมาณ 1,200—1,600 ผล / ต้น / ปี

พืชผัก

พันธุ์ เกษตรกรที่ปลูกโดยมากได้แก่ ถั่วฝักยาว แตงกวา บวบ พริก ผักกาดเขียวปลี ข้าวโพดฝักอ่อน มะเขือ ผักชี

การขายพันธุ์ เพาะเมล็ด

การปลูก ปลูกแบบยกร่องสวน

ศัตรูพืช พืชผักเป็นพืชที่มีการทำลายของโรคและแมลงสูง ถึงแม้อายุการเก็บเกี่ยวจะสั้น โรคแมลงที่พบได้แก่ หนอนเจาะฝัก หมัดกระโดด หนอนใยผัก โรคโคนเน่าในฝัก โรคเน่าและ

การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมีพวกไพรีทรอย คูปราวิท ออร์โซไซไซด์

ส้มโอ

วิธีทำ นิยมยกร่องกว้างขนาด 6 เมตร และให้มีร่องรองกว้างขนาด 1.5 เมตร

ฤดูปลูก นิยมปลูกทุกฤดูกาลยึดหลักความสะดวก

พันธุ์ ขาวทองดี ขาวน้ำผึ้ง ขาวพวง ขาวหอม ขาวแป้น

การขายพันธุ์ กิ่งตอน

การเตรียมแปลงและปลูก ยกร่องเตรียม ขุดหลุมกว้าง 1 เมตร ลึก 50 ซม. แยกดินบนและดินล่างกองไว้ปากหลุมแล้วตากดินทิ้งไว้ประมาณ 1—2 เดือน ใช้ปุ๋ยคอกผสมดินที่ขุดขึ้นมาแล้วกลบลงไปปากหลุมจนเต็มปากหลุมแล้วจึงนำกิ่งพันธุ์ที่เตรียมไว้ปลูกลงไปกลางหลุม โดยให้ระดับดินอยู่เหนือคุ่มกาบมะพร้าวเล็กน้อย ถ้าเป็นกิ่งตอนที่ชำแล้วให้ระดับดินพอดีกับกิ่งชำแล้วใช้ไม้ปักใช้เชือกผูกกับลำต้นเพื่อกันลมพัดโยก แล้วรดน้ำให้ชุ่ม ใช้ทางมะพร้าวมาบังแสงไว้

การปฏิบัติดูแลรักษา ตอนปลูกใหม่ๆ ต้องหมั่นให้น้ำเสมอ จนกว่าจะตั้งตัวได้เกษตรกรจะรดน้ำเช้าเย็น

การใส่ปุ๋ย เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 ในระยะส้มตั้งตัวได้ใหม่ๆ และสลับสูตร 16-16-16 เป็นบางครั้งพอส้มอายุได้ 1 ปี จะดใช้สูตร 46-0-0 หรือถ้าใส่กันนานๆ ครั้งแต่จะยึดหลักปุ๋ยสูตรเสมอใส่เล็กน้อยแล้วแต่ความต้องการของส้ม จนกระทั่ง 3 ปี เมื่อส้มโอให้ผลแล้วหรืออายุ 4 ปีขึ้นไป จะมีการใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ สูตร 16-16-16 คือใส่ก่อนออกดอกพอดีผลแล้วสัก 3-6 เดือน เกษตรกรจะเลือกใส่ปุ๋ยอีกครั้งหนึ่งและจะใช้สูตร 13-13-21 เมื่อผลส้มเริ่มจะแก่ เพื่อบำรุงรสชาติต่อจากนั้นเกษตรกรจะใส่ปุ๋ยอีกเมื่อเก็บผลเสร็จพร้อมตัดกิ่งไปด้วยในตัวจึงจะเริ่มใส่สูตรเสมออีกครั้ง

การให้น้ำ ให้น้ำตั้งแต่เช้าจนถึงตอนบ่าย หยุดทางอาหารเมื่อเที่ยง 2 ชั่วโมง ประมาณ 14.00 น. จึงจะเริ่มอีกเกษตรกรใช้วิธีสังเกตความชื้นในดิน มีบางรายสังเกตใบของส้ม

การให้ผล ส้มโอจะเริ่มให้ผลเมื่ออายุ 4 ปีขึ้นไป

การกำจัดวัชพืช ใช้แรงงานคนคายน และใช้สารเคมีแต่บางส่วนนิยมใช้เครื่องตัดเพราะเชื่อว่าหญ้าไว้สำหรับคลุมดิน
ควบคุมความชื้น

การตัดแต่งกิ่ง เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้วิธีเก็บผลและตัดแต่งกิ่งไปด้วย

การเก็บผล ตั้งแต่ออกดอกจนกระทั่งเก็บผลได้ ใช้เวลา 8-9 เดือน ปกติจะเก็บได้ประมาณเดือนสิงหาคม – ตุลาคม เกษตรกรจะทยอยเก็บเก็บผลที่แก่เต็มที่ก่อน

ศัตรูส้มโอที่สำคัญ หนอนชอนใบ มวนเขียว หนอนแก้วส้ม ผีเสื้อมวนหวาน เพลี้ยไฟ ไรแดง เพลี้ยอ่อน เพลี้ยหอย แมลงวันทอง

โรคของส้มโอ โรคยางไหล, โรคใบแก้ว, โรคแคงเกอร์, โรครากเน่าสำหรับโรครากเน่า ส้มจะแสดงอาการ แคระแกรน ใบเหี่ยวเฉา แล้วค่อยๆตายไปในที่สุด ซึ่งเกษตรกรกำลังมีปัญหาหนักในปัจจุบันนี้ เพราะใช้สารเคมีก็ไม่หาย เกษตรกรจะทำการขุดทิ้งและปลูกใหม่ทดแทน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าถ้าหากเป็นระบาดมากๆ จะทำความเสียหายให้เกษตรกรไม่น้อยเลยทีเดียว

การใช้สารเคมี เกษตรกรส่วนใหญ่รู้จักเลือกใช้สารเคมีที่ถูกต้องตรงกับเหตุที่เกิดเป็นอย่างดี เช่น แมลง ใช้พวก ไคเมธิลโรเซธ, โมโนโครโทฟอส, เมธโรมิล, ไดโคฟอล, กำมะถันผง เป็นต้น โรค ใช้พวก คูบราวิท, คอรัปเปอร์ออกซีคลอไรด์ เป็นต้น โดยนำตัวสารเคมีหลายๆ อย่างมาผสมรวมกันและฉีดไปในครั้งเดียวกัน และยังผสมยาจับใบและปุ๋ยทางใบไปด้วยแทบทุกครั้ง

การขาย เกษตรกรจะนำส้มโอไปขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่นและบางครั้งพ่อค้าจะเข้าไปรับซื้อถึงที่สวน โดยการ จัดเป็นกรดส้ม ได้แก่ ส้ม 1 เส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 17 นิ้ว ขึ้นไป, ส้ม 2 เส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 16-17 นิ้ว ส้ม 3 เส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 15-16 นิ้ว และมีการแถมส้มให้กับพ่อค้า คือ 100 ผล แถม 6 ผล ซึ่งเกษตรกรก็ต้องยอม ขายให้ เพราะไม่มีพ่อค้าจากที่อื่นมารับซื้อ

ข้าว

วิธีปลูก หว่านนาตามแผนใหม่

ฤดูปลูก นาปี เริ่มปลูกเดือน พฤษภาคม - กันยายน

นาปรัง เริ่มปลูกเดือน ธันวาคม – เมษายน ทำนาปรัง 2 ครั้ง

เกษตรกรจะทำนาหมุนเวียนไปเรื่อยๆ จนบางครั้งไม่รู้ว่านาปีหรือนาปรัง

พันธุ์ กข 23 สุพรรณบุรี

ขยายพันธุ์ เมล็ด

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการทำแปลงขยายพันธุ์ แต่คัดจากแปลงนาที่เห็นว่าข้าวมีความ สมบูรณ์ไว้สำหรับทำพันธุ์ และไม่มีการทดสอบความงอกโดยวิธีทางวิชาการ เช่น ผ่านน้ำเกลือ จะนำข้าวที่เตรียมไว้มา ใส่กระสอบปุ๋ยแช่น้ำแล้วนำมาหุ้มไว้ และสังเกตเมล็ดข้าวว่า ถ้ามีรากงอกมาประมาณ 1 ซม. ก็จะนำไปหว่านในแปลง ที่เตรียมไว้

การเตรียมดิน ใช้ลูกทุบๆ แล้วทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ แล้วจึงเริ่มไถเฉ ไลแปร ทำเทือก จะหมักเทือกไว้ 1-3 วัน แล้วลုပ်เทือกทำการซักร่องโดยใช้ไ้ และรถไถลากดันกลั้วเว้นไว้ 1 วัน แล้วจึงหว่านข้าว

วัชพืช ที่พบเห็นส่วนใหญ่มีพวก หญ้าข้าวเนก กก และผักบอด

การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ส่วนใหญ่จะใช้ยาฉีดหลังจากหว่านข้าวแล้ว 1-5 วัน เช่น พอกโซพิต แชนเทอนนิส เป็นต้น แต่ก็ยังมีอีกหลายรายที่ใช้แบบชนิดหว่าน เช่น เอวิโรซาน รอนสตาร์ เป็นต้น แต่ชนิดนี้ต้องใช้หลังหว่านข้าวแล้วประมาณ 15-20 วัน คือส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะใช้ตามฉลาดที่เขียนไว้

การใส่ปุ๋ย เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 ใต่ก่อน คือ หลังจากหว่านข้าวประมาณ 15-30 วัน แต่เกษตรกรจะใช้ในอัตราส่วน 2 กก./ไร่ และใช้สูตร 16-20-0 ใต่ตอนข้าวจะเริ่มตั้งท้อง แต่ก็มีหลายรายที่ใต่กลับสูตรจากตัวอย่างแรกคือ นำเอาสูตร 10-20-0 มาใต่ครั้งที่ 1 และสูตร 46-0-0 มาใต่ครั้งที่ 2

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรตัวอย่างแรกจะใต่ผิดหลักวิชาการและมองว่าเกษตรกรกลุ่มนี้ ขาดความรู้ทางด้านวิชาการ แต่แท้ที่จริงมีความรู้วิชาแต่ไม่ทำตาม

ศัตรูข้าวที่สำคัญ โรค เช่น โรคใบไหม้ โรคกาบใบแห้ง โรคกาบใบเน่า และแมลง เช่น หนอนห่อใบข้าว เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงดำหนาน แมลงสิง หนอนม้วนใบข้าว จิ้งหรีด ตั๊กแตน

การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ประเภทโรค ใช้พวก ฮีโนซาน บลาเอส ซาพรอล และประเภทแมลง ใช้พวก มาลาโรอน ไคเมทโรเอท มีพซิน

การเก็บเกี่ยว เมื่อข้าวเริ่มจะถึงเวลาเก็บเกี่ยวหรือเรียกว่าระยะพลับพลึง เกษตรกรจะไปติดต่อรถที่รับเกี่ยวข้าวมาจากท้องถิ่นอื่น เกษตรกรที่ไม่ได้ไปติดต่อผู้รับจ้างเกี่ยวหรือที่เกษตรกรนิยมเรียกกันว่า แยกเกี่ยวข้าว ก็จะต้องคอยคิวงจากเกษตรกรรายอื่น บางครั้งต้องรอนข้าวสุกกอมมาก ซึ่งปัญหาอย่างนี้เกิดขึ้นเป็นประจำในการเกี่ยวราคาตั้งแต่ไร่ละ 300-500บาท

ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ นาปี ให้ผลผลิต 700-7500 กก./ไร่

การขาย เกษตรกรก่อนจะนวดข้าวจะต้องไปติดต่อโรงสีหรือพ่อค้ารับซื้อข้าว และตกลงราคาซื้อขายแล้วให้โรงสีนำกระสอบมาไว้สำหรับใส่ข้าวแล้วจึงจะทำการเกี่ยวนวดในนาเลย แต่ก็มีเกษตรกรที่เป็นหนี้สินอยู่กับโรงสีจะไปติดต่อขอกระสอบมาเลย โดยไม่ได้ตกลงราคาข้าว ถึงโรงสีแล้วจึงตกลงราคา

ชนิด / ปริมาณ / แหล่ง ของพืชที่ปลูกในตำบลหอมเกร็ด

ชนิดพืช	พันธุ์	พื้นที่ปลูก / ไร่	ผลผลิต กก. / ไร่	แหล่ง
ข้าว	กข.23 , สพ.60 , 90	175	800	หมู่ที่ 1 , 2
ส้มโอ	ทองดี , ขาวน้ำผึ้ง , ขาวพวง	1,000	1,300	หมู่ที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6
มะม่วง	เขียวเสวย , ฟ้าลั่น , อกร่อง	450	1,250	หมู่ที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6
มะพร้าว	น้ำหอม , แก่	1,000	6,000	หมู่ที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6
ฝรั่ง	กลมสาเลี , แป้นสีทอง	186	7,000	หมู่ที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6
มะนาว	แป้นน้ำ	180	80,000	หมู่ที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5
หมาก	หมากเขียว	450	70,000	หมู่ที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5

พลู	เรียง	100	5,000	หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6
-----	-------	-----	-------	--------------------------

กิจกรรมการผลิตพืชในตำบลหอมเกร็ด

ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ข้าวนาปี		→									→		
ข้าวนาปรัง					→				→				
ส้มโอ	→											→	
มะม่วง	→											→	
มะพร้าวอ่อน	→											→	
มะพร้าวแก่	→											→	
ฝรั่ง	→											→	
มะนาว	→											→	
หมาก	→											→	
พลู	→								→				

ตาราง วิวัฒนาการทางการเกษตร การเผยแพร่เทคโนโลยี การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร ตำบลหอมเกร็ด

เทคโนโลยี	ข้าว		ส้มโอ		มะม่วง		มะพร้าวน้ำหอม		ฝรั่ง	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1. การเตรียมดิน	20	26	25	140	20	140	25	140	151	25
2. พันธุ์	20	26	25	120	15	120	10	100	5	25
3. ปุ๋ย	15	20	20	120	20	140	20	130	15	25
4. การกำจัดวัชพืช	20	25	25	140	15	120	-	-	15	25
5. การป้องกันกำจัดโรคพืช	15	26	30	150	15	120	-	-	15	25
6. การป้องกันกำจัดแมลง	20	25	30	150	15	120	15	90	15	25
7. ระยะเวลาปลูก	20	26	25	140	15	120	10	100	15	25
8. การขยายพันธุ์	15	20	20	120	15	120	10	100	10	20
9. การดูแลรักษา	20	26	30	150	20	140	-	-	15	25
10. วิธีปลูก	20	26	25	140	15	120	15	90	10	20
11. การตัดแต่งกิ่ง	-	-	30	150	15	120	-	-	15	25
12. การบังคับการออกดอก	-	-	20	120	10	100	-	-	-	-
13. คุณภาพ	-	-	30	150	10	100	-	-	-	-
14. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- หมายเหตุ**
1. การเผยแพร่ทางเทคโนโลยี หน่วยเป็นครั้ง ที่ได้ดำเนินการในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา
 2. การยอมรับของเกษตรกร หน่วยเป็นราย (2530 - 2533)

3. ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

3.1 การประกอบอาชีพของราษฎรตำบลหอมเกร็ด

อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ประกอบด้วยการทำนา ทำสวนผลไม้ สวนผัก ไม้ดอก—ไม้ประดับ ไม้ผลยืนต้นต่างๆ ขยายพันธุ์ไม้จำหน่าย มีรายได้จากผลผลิตตลอดทั้งปี เฉลี่ยประมาณ 320,000 บาท /ครัวเรือน /ปี

อาชีพรอง คือ ค้าขายและรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 150,000 บาท / ครัวเรือน /ปี

3.2 พื้นที่ถือครองและกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

- เช่าผู้อื่น 20 %
- เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง 80 %

ตาราง แสดงต้นทุนการผลิตพืชต่อหน่วยพื้นที่ (หน่วย /ไร่/ปี)

รายการ	ชื่อพืช							
	ข้าวนา ปี	ข้าวนาปรัง	ส้มโอ	มะม่วง	มะพร้าวอ่อน	ฝรั่ง	หมาก	พุด
1. ค่าแรงงาน								
- เตรียมดิน	200	250	300	240	300	3,000	300	300
- ปลูก	30	30	100	100	100	100	100	300
- กำจัดวัชพืช	90	90	150	150	-	100	50	100
- ฉีดยา	40	40	60	40	-	60	-	60
2. ค่าวัสดุการเกษตร								
- พันธุ์	80	80	800	600	650	400	400	1,000
- ปุ๋ย	200	250	1,000	500	400	600	400	500
- สารเคมีกำจัดวัชพืช	50	60	300	250	-	300	-	300
- สารเคมีป้องกันกำจัด แมลง	60	70	300	250	-	300	-	300
- สารเคมีโรคพืช	50	60	20	100	-	100	100	100
- ค่าเบ็ดเตล็ด	-	-	100	50	100	100	100	100
- ค่าเช่าที่	-	-	100	50	100	100	100	100
- ค่าขนส่ง	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่น ๆ ระบุ								
รวมต้นทุน / ไร่	1,100	1,230	6,710	4,390	1,750	5,060	1,650	9,520
ปีที่ให้ผลผลิต	1	1	4	4	4	1	4	1
ผลผลิตเฉลี่ย / ไร่	800	800	1,500	900	4,500	9,00	75,000	4,000
รวม								
ราคา บาท / ไร่	3.60	3.40	20	15	2.50	4	0.70	9
มูลค่ารวม บาท / ไร่	2,880	2,720	30,000	13,500	11,250	36,000	52,500	32,000
กำไรสุทธิ บาท / ไร่	1,780	1,490	23,290	9,110	9,500	3,094	50,850	22,480

เกษตรกรเมื่อได้ผลผลิตแล้ว จะนำผลผลิตเหล่านี้ขายให้กับพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นประมาณ 65 % พ่อค้าคนกลางต่างท้องถิ่น 20 % เกษตรกรจะนำไปขายเองประมาณ 10 % และเก็บเอาไว้บริโภค 5 % และผลผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตได้ก็กระจายไปตามแต่ละชนิดและพันธุ์ที่ปลูก

ตาราง แสดงตลาดสินค้าเกษตรของตำบลหอมเกร็ด

ชื่อพืช	ส่วนแบ่งตลาด			สถานที่ขาย		ผู้ซื้อ		รูปแบบการขาย	
	ขายเอง	พ่อค้าใน	พ่อค้านอก	ในหมู่บ้าน	นอกหมู่บ้าน	ในจังหวัด	ต่างจังหวัด	กลุ่ม	อิสระ
ข้าวนาปี	-	-	100 %	100 %	-	100 %	-	-	100 %
ข้าวนาปรัง	-	-	100 %	100 %	-	100 %	-	-	100 %
ส้มโอ	30 %	-	70 %	30 %	70 %	100 %	-	-	100 %
มะม่วง	-	100 %	-	100 %	-	100 %	-	-	100 %
มะพร้าวอ่อน	-	100 %	-	100 %	-	100 %	-	-	100 %
ฝรั่ง	-	100 %	-	100 %	-	100 %	-	-	100 %

4. ข้อมูลด้านสังคม

4.1 จำนวนประชากรและครัวเรือน

ประชากรทั้งหมด	7,882	คน
- ชาย	3,728	คน
- หญิง	4,154	คน
ครัวเรือนทั้งหมด	3,321	ครัวเรือน
ครัวเรือนเกษตรกร	352	ครัวเรือน

4.2 การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา	2	แห่ง
--------------------	---	------

4.3 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด	2	แห่ง
-----	---	------

นับถือศาสนาพุทธ 100 %

4.4 การสาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน	2	แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน	3	แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ	100 %	

4.5 ความปลอดภัย

- สถานีตำรวจ (ย่อย)	1	แห่ง
---------------------	---	------

4.6 วิธีการดำเนินชีวิตของเกษตรกร

สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรตำบลหอมเกร็ดส่วนมากแล้วจะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี เพราะอยู่ใกล้ตัวเมืองมีการคมนาคมสะดวกสบาย ติดต่อกันได้ตลอดทั้งตำบลทั้งทางบกและทางน้ำ สภาพบ้านเรือนของเกษตรกรส่วนมากมั่นคงแข็งแรง พวกเขาจะปลูกบ้านแบบมีใต้ถุนสูงจะได้เอาไว้เก็บหรือพักผลผลิตและเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพและ

พวกเขาจะมีความรู้และมีลักษณะคล้ายกัน เพราะเกษตรกรภายในตำบลหอมเกร็ด จะทำการเกษตรแบบผสมผสานโดยจะมีเครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพ ได้แก่ เรือสูบน้ำ ท่อสูบน้ำ ระเบิดวิดน้ำและเครื่องฟ่นสารเคมี สำหรับเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้านเรือนนั้นส่วนใหญ่จะมีเครื่องรับโทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็น พัดลม เตาเร็ด เตาแก๊ส ห้อมหุงข้าว สำหรับน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคนั้นส่วนมาก 90% ใช้น้ำจากประปา มีการกักเก็บน้ำฝนใใอ่างขนาดใหญ่ 80 - 100 ปี๊บและแทงค์ไว้ใช้สำหรับน้ำดื่มกิน การจัดการภายในครอบครัวนั้น หัวหน้าครอบครัวจะเป็นผู้ตัดสินใจการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของการทำมาหากิน เกษตรกรส่วนมากจะมีสุขภาพแข็งแรง มีอนามัยดี มีการพบปะสังสรรค์ มีขนบธรรมเนียมประเพณีเหมือนกับคนไทยภาคกลางทั่วไป มีการทำบุญตามประเพณี เช่น ทำบุญเข้าพรรษา ออกพรรษา ลอยกระทง สงกรานต์และวันนักขัตฤกษ์ต่างๆ

ตารางที่ แสดงวิธีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในตำบลหอมเกร็ด

รายการ	จำนวนครัวเรือน	คิดเป็นร้อยละ
สภาพความเป็นอยู่	714	100
- ดี	450	63
- ปานกลาง	200	28
- ความปรับปรุง	64	9
สุขภาพอนามัย		
- ดี	600	84
- ปานกลาง	114	16
- ความปรับปรุง	-	-
การจัดการในครอบครัว (ผู้นำในการตัดสินใจ)		
- สามี	300	42
- ภรรยา	350	49
- บุตร	-	-
- ญาติผู้ใหญ่	64	9

4.7 ลักษณะชุมชน

จำนวนประชากรทั้งหมดของตำบลหอมเกร็ดมีจำนวน 4,938 คน แยกเป็นเพศชายจำนวน 2,366 คน เพศหญิงจำนวน 2,572 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,828 ครัวเรือน การศึกษาของประชากรในตำบลหอมเกร็ดส่วนมาก จบการศึกษาคณะกบฏเพราะภายในตำบลมีโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษา จำนวน 2 แห่ง และตำบลหอมเกร็ดยังอยู่ใกล้ตัวอำเภอซึ่งสะดวกแก่การคมนาคม ทำให้ประชากรภายในตำบลส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในตัวอำเภอเป็นจำนวนมาก ภายในตำบลมีถนนลาดยางและถนนลูกรังผ่านตลอด มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ตลอดทั้งตำบล

4.8 ผู้นำของชุมชน

ผู้นำที่เป็นทางการที่สำคัญ คือ กำนัน ผู้ใหญ่ แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน เกษตรกรผู้นำ เกษตรหมู่บ้าน อบต. ครู พัฒนาการ และเจ้าหน้าที่การเกษตร ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการได้แก่ พระ และ เกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งผู้นำเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการแนะนำชักจูงให้เกษตรกรทั่วไปปฏิบัติตามและแจ้งข่าวสารของทางราชการให้ทราบ ตลอดจนสามารถรวบรวมคนมาร่วมปฏิบัติกรรมต่างๆ ของทางราชการ ซึ่งเป็นของส่วนรวม ซึ่งในการปฏิบัติในการประกอบอาชีพเป็นผลสำเร็จของผู้นำและจากความรู้ที่ผู้นำมีอยู่ เกษตรกรส่วนใหญ่จะให้การยอมรับและให้ความเชื่อถือผู้นำเป็นอย่างดี

4.9 กลุ่มสถาบันเกษตรกร

1. กลุ่มเกษตรกรทำนาหอมเกร็ด จำนวน 1 กลุ่ม สมาชิก 140 คน
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม สมาชิก 20 คน

กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

1. กลุ่มผู้ปลูกส้มโอ จำนวน 1 กลุ่ม สมาชิก 25 คน

4.10 กองทุนหมู่บ้าน

ตำบลหอมเกร็ดมี 6 หมู่บ้านๆ ละ 1,000,000 บาท รวม 6,000,000 บาท

บทที่ 3

แนวทางการพัฒนาการเกษตร

แนวทางการพัฒนาการเกษตรในภาพรวม

- ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันตามสาขาอาชีพ เพื่อมีอำนาจต่อรองในการขายผลผลิต และซื้อปัจจัยการผลิตกับบริษัทผู้ผลิตโดยตรงเพื่อจะได้ราคาที่ถูกลง
- ส่งเสริมแนะนำให้เกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ มีความสำเร็จสูงขึ้นไป เพื่อเป็นแบบอย่างพร้อมทั้งสร้างทัศนคติให้เยาวชนมีความรักในอาชีพการเกษตรนี้
- แนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรรู้วิธีป้องกันกำจัด โรคและแมลง รวมทั้งศัตรูพืชชนิดต่างๆ ตลอดจนการบรรจุหีบห่อรวมถึงการตลาดด้วย
- เป็นผู้ประสานความคิดและสร้างความเข้าใจแก่ผู้นำท้องถิ่น และเกษตรกรทั่วไป เพื่อให้ทราบนโยบายและความต้องการของรัฐบาล

บทที่ 4

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
1. ผลผลิตการเกษตรราคาตกต่ำ	<ul style="list-style-type: none">- จำนวนผลผลิตที่มาก- ผลผลิตไม่มีคุณภาพ- ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้า	<ul style="list-style-type: none">- ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน- ถ่ายทอดความรู้การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต- รวมกลุ่มกันขายผลผลิต
2. ปัจจัยการผลิตราคาสูง	<ul style="list-style-type: none">- เกษตรกรขาดความรู้การใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง- ถูกเอาเปรียบจากผู้ขาย	<ul style="list-style-type: none">- ถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง- แนะนำส่งเสริมการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง- การถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน- รวมกลุ่มกันซื้อ
3. โรค - แมลงระบาดในสวนผลไม้	<ul style="list-style-type: none">- สภาพดินขาดการปรับปรุง- ปลูกพืชชนิดเดียวซ้ำที่เดิมนานๆ- โรค - แมลงคือยา	<ul style="list-style-type: none">- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน- ปลูกพืชหมุนเวียน- ถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดโรค - แมลงในไม้ผลโดยวิธีผสมผสาน
4. นำใช้ในการเกษตรน่าเสีย	<ul style="list-style-type: none">- ขาดการควบคุมดูแลจากผู้รับผิดชอบ- ुकคองต้นเงินและมีวัชพืชมก	<ul style="list-style-type: none">- แจ้งหน่วยงานที่กำกับดูแลให้แก้ไข- พัฒนาแหล่งน้ำคูลอง
5. สารเคมีตกค้างในผัก - ผลไม้	<ul style="list-style-type: none">- มีการใช้สารเคมีมาก- ใช้สารเคมีไม่ถูกวิธี	<ul style="list-style-type: none">- ส่งเสริมการใช้สารสกัดชีวภาพและพืชสมุนไพรกำจัดโรค - แมลง

บทที่ 5

แผนพัฒนาการเกษตร

โครงการ - กิจกรรม	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	พื้นที่เป้าหมาย
1. จัดอบรมการปฏิบัติดูแลรักษาสวนผลไม้	- จัดอบรม - ทำแปลงสาธิต - ศึกษาดูงาน	- ศูนย์ถ่ายทอดฯ - สำนักงานเกษตรอำเภอ	อบต.	หมู่ 1- 6
2. จัดอบรมเรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	- จัดอบรม เกษตรกร	- ศูนย์ถ่ายทอดฯ - สำนักงานเกษตรอำเภอ	อบต.	หมู่ 1- 6
3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน	- จัดอบรม - ศึกษาดูงาน	- ศูนย์ถ่ายทอดฯ - สำนักงานเกษตรอำเภอ - พัฒนาที่ดินจังหวัด	อบต.	หมู่ 1 - 6
4. จัดอบรมการทำบัญชีฟาร์ม	- จัดอบรม	- ศูนย์ถ่ายทอดฯ - สำนักงานเกษตรอำเภอ - สำนักงานตรวจบัญชีจังหวัด	สำนักงานเกษตรจังหวัด	หมู่ 1 - 6

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (แผน 3 ปี)

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหอมเกร็ด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ด้านอาชีพ การเกษตร

ประเภทแผนงาน / (โครงการ / กิจกรรม)	หน่วย	งบประมาณ ต่อหน่วย	2551		2552		2553		รวม	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
1. โครงการส่งเสริมการผลิตน้ำหมัก	ราย	1,500	20	30,000	-	-	-	-	50	30,000
ชีวภาพเพื่อทดแทนการใช้เคมีภัณฑ์										
2. โครงการป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้	ราย	600	-	-	50	30,000	-	-	50	30,000
โดยชีววิธี										
3. โครงการส่งเสริมผลิตข้าวพันธุ์ดี	ราย	600	-	-	-	-	50	30,000	20	30,000
รวมทั้งสิ้น	-	-	20	30,000	50	30,000	50	30,000	120	90,000